

PREVENTIE IN DE ZORG: PROEF DE VOORUITGANG!

De gemiddelde levensverwachting in Nederland stijgt. Maar we worden ook op jongere leeftijd met chronische ziektes geconfronteerd. Bovendien worden we massaal dikker, terwijl tegelijkertijd ondervoeding bij ouderen en zieken een groot probleem blijft. Gezonde voeding speelt een belangrijke rol bij het voorkomen van ziekte.

In 2007 namen Ziekenhuis Gelderse Vallei in Ede en de afdeling Humane Voeding van Wageningen University het initiatief tot samenwerking en vormden zij de 'Alliantie Voeding Gelderse Vallei'. In de afgelopen jaren is veel bereikt. Een weerslag daarvan is gebundeld in het rapport 'Resultaten en ambities - Proef de vooruitgang!' De Alliantie Voeding koppelt preventie aan zorg. Voor jong tot oud is voorlichting over gezonde voeding van belang. Effectieve preventie én de integratie van preventie in de zorg levert gezondheidswinst en verhoging van kwaliteit van leven op individueel en populatie niveau. De Alliantie Voeding heeft hiertoe drie programma's opgesteld:

- **TRANSURALE VOEDINGSZORG**
Doel: Het verbeteren van de gezondheid van de patiënt door aandacht voor voeding vóór, tijdens en ná behandeling in het ziekenhuis.
- **(POLI)KLINISCH VOEDINGSONDERZOEK**
Doel: Het vergroten van inzicht in de interacties tussen voeding en ziekte door het uitvoeren en faciliteren van humaan (poli)klinisch wetenschappelijk voedingsonderzoek.
- **'HET VOEDINGSZIEKENHUIS'**
Doel: Het aanbieden van een optimale en klantgerichte voeding aan patiënten, bezoekers en personeel, het uitdragen van kennis en gelden als (inter)nationaal rolmodel.

CENTRALE PIJLERS

In het programma Transmurale voedingszorg zijn ondervoeding en overgewicht de centrale pijlers. Recent is een projectleider Zorgpad Ondervoeding aangesteld met het doel een evidence-based zorgpad ondervoeding te ontwikkelen en deze te implementeren in eerste-, tweede- en derdelijns

zorg. In het kader van het programma (poli)klinisch voedingsonderzoek lopen meer dan 35 onderzoeken, zijn cursussen Good Clinical Practice georganiseerd. In 2009 en 2010 is in totaal 120.000 euro aan Start-Up Money gehonoreerd aan innovatieve onderzoeken.

ONDERVOEDING

Recent is in de regio Gelderse Vallei het risico op ondervoeding bij 1300 patiënten in de huisartsenpraktijk onderzocht. Bijna 15% bleek risico op ondervoeding te hebben. Om de behandeling van ondervoeding te verbeteren, is bijvoorbeeld het

project 'Cater with Care' opgestart, dat zich richt op de ontwikkeling van kant-en-klare smakelijke verrijkte producten om (het risico op) ondervoeding te behandelen en sneller herstel mogelijk te maken. Het aanbod van smakelijke verrijkte producten is echter zeer beperkt, bovendien is er behoefte aan variatie. In het project worden daarom producten ontwikkeld en getest op acceptatie en effectiviteit.

PRESTATIE-INDICATOREN

Er worden inmiddels goede resultaten behaald op de door de overheid ingestelde prestatie-indicatoren op het gebied van ondervoeding. De toenemende aandacht bij medewerkers van Ziekenhuis Gelderse Vallei voor de rol van voeding in de behandeling van diverse aandoeningen heeft hieraan bijgedragen. Naast de aandacht voor de behandeling van ondervoeding is het (h)erkennen van ondervoeding van belang. In 2009 zijn nieuwe patiëntenfolders ontwikkeld op het thema 'extra eiwit en energie'. Door op iedere afdeling/polikliniek in de jaarplannen expliciet aandacht voor voeding te vragen, zit dit onderwerp nu 'in de haarvaten' van het ziekenhuis.

GASTVRIJHEID

In het Voedingziekenhuis heeft de pilot 'At your request, gedraaid, een maaltjerservice waarbij patiënten à la carte kunnen eten. De patiënt kiest wat, wanneer, waar en met wie hij of zij eet. Eten kan in bed, op de kamer of in gezellige lounges. Met dit concept geeft het ziekenhuis expliciet invulling aan het begrip gastvrijheid. Naast aandacht voor de voeding zelf, krijgen medewerkers gastvrijheidstraining. Verdere ontwikkeling van het voedingsserviceconcept kan ondermeer plaatsvinden via introductie van streekproducten op de menukaart.

OVERGEWICHT

De toename van overgewicht en obesitas bij met name kinderen is verontrustend. De landelijke prevalentie van overgewicht bij 4-15 jarige jongens en meisjes bedraagt respectievelijk 13,6 en 16,8%. Ook is één op de zeven baby's en peuters te zwaar. Tien jaar geleden was dit nog één op de tien. Recent is bijvoorbeeld het multimediale behandelprogramma 'Aan Tafel' ontwikkeld, gericht op ouders met jonge kinderen (3-8 jaar) die overgewicht of obesitas hebben. Het bestaat uit groepsbijeenkomsten in combinatie met film en internet. Ouders kunnen op de speciale beveiligde site van

het ziekenhuis alle fasen van de behandeling doorlopen. De zorgconsument wordt regisseur van zijn eigen gezondheid. Er zijn ook specifieke behandelprogramma's voor kinderen van 8-12 en van 12-18. Daarnaast lopen er diverse trajecten voor volwassenen en specifieke doelgroepen.

VOORBEELDREGIO

De ambitie is in 2013 landelijk erkend te zijn als voorbeeldregio voor transmurale voedingszorg. Hiertoe zullen grote onderzoeken worden uitgevoerd naar de rol van voeding in het ontstaan en in de behandeling van verschillende aandoeningen. Door de bundeling van voedingswetenschap en klinische zorg worden onderzoeksbevindingen direct in de patiëntenzorg toegepast. Naast het werken met evidence-based diëtbehandelingen is het doel van het voedingsziekenhuis om in 2013 kenniscentrum Transmurale voedingszorg te zijn. Door het beschikbaar stellen van zorgpaden voeding kunnen andere regio's hun transmurale voedingszorg verbeteren.

**Alliantie Voeding
Gelderse Vallei, Ede**
(0318) 43 54 84
info@alliantievoeding.nl
www.alliantievoeding.nl